



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euagelij Lucae II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

stram assumpsit naturam, vt quam ab aeterno cum Patre habet, nobis participaret suam, quo filij Dei efficeremur adoptiui.

- Ioan. 1. Quoniam autem estis vos Galatae sicut nos Iudaei, filij Dei per adoptionem (sicut scriptum est: *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri*) misit Deus spiritum filij sui, qui à Patre Filioq; procedit, hoc est, Spiritum sanctum in donis suis, in corda vestra clamantem, hoc est, qui vos faciat clamantes ad Deum, non tam voce, quam ingenti affectu & filiali deuotione, Abba Pater, quod idem significat. Abba enim Hebraea vox dicitur, quae exposita patrem significat. Itaque iam tempore Euangelicæ legis ac gratiæ, is qui olim fuerat paruulus nihil à seruo differens, sed sub paedagogo legis seruus, non est seruus sub seruili timore constitutus, & qui non manet in domo in æternum, sed filius. Quod si filius est, sicuti reuera est, & hæres erit vitæ æternæ, gloriæ quæ cælestis per Deum, seu per Dei misericordiam: hæres quidem Dei, cohæres autem Christi. Quæ hæreditas quam optanda sit, non possumus explicare, nisi quomodo Apostolus idem dicit: *Oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparauit Deus diligentibus se*. Hanc hæreditatem filij credimus nos non solum videre, sed & possidere in terra viuentium, Amen.

EXEGESIS EVANGELII IN EADEM

Dominica. Lucae II.

- Lucæ 1. Vanquam in nocte Christus nobis natus sit, & veluti ignotus sub vili habitauerit infans tugurio, apud matrem quæ latuerit verecundam, non obscura tamen eius fuit natiuitas. Prædicauit enim illam stella de caelo, nunciauit Angelus pastoribus, aduenientes quæerunt Magi. Unde Herodi quoque mox suspectam reddunt, sitque vt hanc passim loquantur omnes. Nam dum in templum induceretur infans à matre, Simeon senex & iustus adueniens, multa de eodem prophetauit. Anna quoque viduitatis speculum & mulier sancta accessit confitens Domino, & testimonium reddens infanti coram omnibus, qui expectabāt redemptionem Israel. Quamobrem cunctis Christi natiuitatem loquentibus, non immerito miratur Maria, miratur & Ioseph (quem patris vocabulo scriptura dignatur) super his, quæ de puero dicebantur. Sic enim hodiernum exorditur Euangelium.

Erat Ioseph & Maria mater Iesu mirantes super his, quæ dicebantur de illo.

- Lucæ 1. Euangelij huius historia, in festo hoc quod Purificatio virginis dicitur, impleta est. Beatissima enim virgo Maria dum intulisset infantem Iesum in templum, occurrit illi Simeon iustus ac senex, qui diu tempus illud expectauerat sibi promissum, quo Christum suis adhuc in carne constitutus cerneret oculis. Quare cum Spiritu sancto reuelante, Christum templo percipisset illatum, mox spiritu eodem pleno occurrit, infantem quæ apprehendens, & inter vlnas suas hunc adstringens, ait: Nunc dimittis seruum tuum Domine secundum verbum tuum in pace. Cognouit enim in spiritu, quis esset infans iste: sensit item in corde, quo diuinæ suauitatis rore interea mēs eius perfunderetur. Hoc audito, vt Euangelista dicit, erat Ioseph & Maria mater

mater eius mirantes. Mirantur parentes, non ut ij, qui ignorarent cuiusmodi hic puer esset, nec idco, quod tam inexploratum illis dubiumque foret, quomodo ea, quæ de illo dicebantur, fieri possent: sed mirabantur, quod se tacentibus Christum infantem tot hominum genera loquerentur. Admirabantur item, quod Christus infans non modo pastoribus, verum regibus etiam & sacerdotibus notus esset. Mirabantur igitur, quod eum, quem solos putabant seipfos agnoscere, loquebantur palam & homines cæteri. Siquidem aduenerat Maria ad Elizabeth, & vix ad salutandam illam os aperuerat, & mox audiuit ab eadem: *Benedicta es inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.* Item quæ Beata, quæ credidisti, quoniam perficietur ea, quæ dicta sunt tibi à Domino. Dum quoque in Berthelem peperisset, ab hominum consortio separata atque sola, Angelis prædicantibus venire pastores, qui quærent de verbo hoc, quod sibi factum fuerat ab Angelo. Dixerat enim Angelus Saluatorem illis natum, quare gaudium magnum foret omni populo celebrandum. Arque idco Christum inuenientes infantem credunt, omnibusque euulgant audita. Sic etiam Magi à remotis terræ partibus aduenientes. *Vbi est, inquit, qui natus est rex iudeorum? Vidimus enim stellam eius in Oriente.* Adco autem fama tunc de Christo mox percrebuit, ut Herodes omnisque Hierosolyma turbaretur cum illo. Eam ob rem Euangelista: Erat, inquit, Pater Iesu & mater eius mirantes. Vide quomodo Ioseph patrem nominat Iesu scriptura. Ita enim patrem nominat, quomodo tunc putabatur. Nec tamen incongruè vocabatur Ioseph pater Iesu, erat enim verè virginis Mariæ maritus, licet virgo & coniunx. Quare cum Mariæ verus esset coniunx, iuste etiam dicebatur pater Iesu, quia Iesus Iosephi, licet non ex ipsius semine, tamen ex ipsius coniuge erat filius. Rectè igitur dicebatur Ioseph pater Iesu, quia suæ coniugis erat filius Iesus: quare iustus ei erat pater per Mariam coniugem, quam fuisset aut esse potuisset per adoptionem. Potest tamen Iesus nihilominus dici filius Ioseph, quia alumnus nutritio patre Ioseph educabatur, & communis omnium fama sic eum, hoc est, filium Ioseph habebat & loquebatur. Noluit igitur Euangelista tam sancto viro quicquam honoris derogare, sciens nihilominus fidelibus aliunde factis notum, non ex semine Ioseph Iesum natum, sed eum patris maluit decorare vocabulo, qui, ut talis putaretur, Mariam est in coniugem accipere iussus.

Lucæ 1.

Luc. 2. 40. 2.

Matth. 2. 1. 18.

Ioseph cur pater Iesu dicitur.

Matth. 12.

Matth. 1.

Et benedixit illis Simeon.

Indignum fortasse tibi videtur, quod Mariam virginem ac Dei matrem (cuius tanta est dignitas, tanta puritas, ut nihil in cælestibus, nihil in terrenis possit creaturis illi adæquari) Simeon benedixit, multoque adhuc absurdus, quod Christum benedixerit. De Mariâ respondendum, non indignum fuisse, ut maior à minore benedicatur. Benedictio enim non datur ex merito sanctitatis, sed ex officio. Haud dubium namque est Mariam longè fuisse Simeone digniorem, sanctiorem, maioremque merito vitæ & sanctitate: benedicenda tamen erat à sacerdote, licet inferiore secundum vitæ meritum, iuxta officium tamen superiore. Sacerdotibus enim conuenit benedicere. Verum id non sua virtute efficiunt, sed diuina, quicquid salutis be-

1. br. Benedictio- nem dare ad quos pertinet.

H. 4. nedi-

Numer. 6. nediſtio operatur. Sacerdotum igitur eſt benedicere, ſed id conuenit eis non ex merito vitæ, ſed ex officio, utpote à Domino ad benedicendum populo conſtitutis. Benedicunt igitur & hodiè hi quoque, quorum reproba eſt vita, ſacerdotes: at non ſuo merito, ſed ordinatione, inſtitutioneque diuina, atque in Dei verbo. Heu quam ſæpè inferiores, imò & mali benedicunt ſanctos, non in ſuo, ſed in Dei nomine, & in verbo id faciunt Dei. Non igitur eſt attendenda benedictis vita, propterea quod miniſter eſt tantum, & benedictionis pronunciator, non gratiæ collator, ſed diuina ordinationi reſpicienda: quandoquidem *neque qui plantat eſt aliquid, neque qui rigat, ſed qui incrementum dat Deus.* Quod cum ita ſit, quanto magis non ſpernenda eſt benedictio, conſecratio, miniſterium ve aliud quodeunque aut ſacramentorum, aut operationum Dei ab eo miniſtro, qui licet vitæ ſit meritò inferior, Dei tamen ordinatione ad hoc eſt officium conſtitutus? Nulli dubium eſt igitur, quin humilimè Maria ſuſceperit Simeonis benedictionem. Sit igitur tibi quoque accepta prælati aut ſuperioris tui ſpiritalis adminiſtratio. Scito hunc in miniſterium à Deo miſſum. Siue igitur benedicat, ſiue conſecret, ſiue prædicet, arguat aut conſoletur, omnia reuerenter, humiliterque ſuſcipias, omnia tu æquanimiter ſuſtineas: credens non pro ſua animi illum voluntate id facere, ſed diuina inſpiratione monitum id eò hæc agere, quod tu vel alius quiſpiam benedictione aut reprehentione hæceat. Vbiq; igitur Deum in homine auſcultat, ab homine non aliter, præſertim in his quorum eſt à Deo miniſter inſtitutus, atque à Dei ore ac manu, quicquid dixerit, quicquid circa te egerit, accipe. Verum ut ad Simeonem reuertamur, benedixit Joſeph & Mariæ. At de beata virgine iam tibi ſatis factum puto. Verum quomodo benedixerit puero, magis te vrget. Eſt enim & puer idem Sacerdos ſanctus & immaculatus, ſecundum ordinem Melchizedech: nec ſacerdos ſolum, verum & pontifex, & non minus quam homo Deus. Dicendum igitur ſolum eſſe Deum qui benedicat, hoc eſt, qui benedictionem det gratiæ ſue, opereturq; in homine ſalutem, idque per miniſtrum quaſi per inſtrumentum (cui te inclinari oportet) facit. Hoc modo Deus non poteſt ab homine benedici. Poteſt tamen homo uti liter atque humiliter, non ſolum pontificem, ſed etiam Deum benedicere, quatenus benedictionis vocabulo utimur pro laude, gratiarum actione, atque conſeſſione. Hoc modo Chriſto non ignauiter Simeon benedixit, non ut benedictione hæc Chriſto quid accederet gratiæ & virtutis, ſed ut illum Simeon commendaret, illum exaltaret, illi confiteretur, illi gratias ageret.

Et dixit ad Mariam matrem eius: Ecce poſitus eſt hic in ruinam & in reſurrectionem multorum in Iſrael.

Cur Simeon poſtquam illis benedixerit, ſoli Mariæ deinde tanquam infantis matri loquutus fuerit, non prorsus ratione caret. Ipa enim ſola infantis carnem, qua Chriſtus pateretur, cuius paſſione erat ipſa quoque diſſecanda, dederat: futurum quoque videbat Simeon, ut Joſeph Chriſti non videret paſſionem, ante ad patres moriendo iturus. Id eò matrem alloquens, ſolam, dicit: Ecce poſitus eſt hic in ruinam, &c. Non ita intelligendum eſt, ut propterea dicatur veniſſe Chriſtus, ut aliqui ex hominibus cadant, alij

reſur-

In ruinam: ut
Chriſtus poſi-
tus fuerit.

Prælatorum
perſona &
officium quali
in reueren-
tia habenda.

Pſalm. 105.
Mich. 7.

resurgant, quasi ipse causa fuerit cuius ruina. Certè quotquot resurrexerunt, horum ut resurgerent fuit causa, non item ut ruerent: quia à seipso habet homo unde cadat, non autem à seipso ut resurgat. Et tamen verum, quod occasionaliter multis fuerit in ruinam, his scilicet qui contempserunt illum, qui eum non audierunt. Nulli enim scandalum præbuit ipse, licet multi sua malitia scandalum acceperunt, sicut Apostoli dixerunt: *Scis quia Pharisei verbo hoc audito scandalizati sunt.* Ipse quoque de se loquens: *Beatus, inquit, qui non fuerit scandalizatus in me.* Venit itaque Christus, non quantum in se erat, in ruinam hominum, sed potius, ut dicit: *Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant,* in mundum. Quod verò homines ex occasione sumpta à Christo ruunt aut peccant, non à Christo (ut dixi) habent, sed à seipsis, hoc est, à prava sua inclinatione, à concupiscentia mala, ab accidia, quia nolunt vitij resistere & ab amore recedere priuato: quandoquidem diligunt, aut odiunt ea quæ non deberent contra Deum. Sic enim Dominus loquitur: *Lux venit in mundum.* Quare igitur non fuere illuminati omnes? Quare non resipuerunt? Non ex luce hoc accidit (omnem enim hominem paratus fuit illuminare venientem in hunc mundum) sed ex hominum id accidit malitia. Unde sequitur: *Sed dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem.* Ideò non venerunt ad lucem, ne arguantur opera eorum mala in tenebris facta. Atque idèò etiam non sunt illuminati, quia fugerunt lucem, oderunt lucem, amauerunt tenebras, dilexerunt opera sua mala, à quibus diuidi noluerunt. Indè igitur factum est, ut Christus lux mundi sit occasio eis, non ex seipso data, sed ab illis in seipsis sumpta, ut per Christum non sint facti meliores, sed malitia sua qua induruerunt, facti sunt deteriores. Quid enim hoc soli imputandum est, si tui sint oculi lippis? aut si ex sole non clarius videas, sed habeas fastidium? Verum est ex sole tibi esse occasionem, non tamen causam quare tu molestiam sentias. Infirmas enim tua hoc tibi incommodi affert, non sol. Quapropter quomodo lux nocet oculis lippis, ita Christus nocuit impijs, qui dixerunt: *Recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus.* Aduertendum quoque est, eam ob rem Euangelistam non dixisse Christum positum esse in resurrectionem omnium, sed multorum: quia licet ad saluandos venerit omnes, hos tamen saluauit solos, qui credituri erant in nomine ipsius. Horum quoque ut resurgerent, ut saluarentur, non tam occasio fuit, quam causa, ipso testante: *Ego sum resurrectio & vita. Qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet.*

Non est autem de solo Christo prophætatum, quod positus sit in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel, sed etiam de ipsius membris, quorum eruditio vitæque alijs quidem fuit, ut compuncti corrigerentur, alijs ut obstinati grauius indurarentur, atque perirent. Quamobrem dicit Apostolus: *Christi bonus odor sumus Deo in his qui salui sunt, & in his qui pereunt.* Alijs quidem odor mortis in mortem, alijs autem odor vitæ in vitam. Itaque tuum est sibi, ut quomodo velis, sit tibi positus Christus. *Veni enim tibi, lux in mundum. Surge igitur & illumina.* quomodo scriptum est: *Accedite ad Deum, & illuminamini.* Accede, ausculta, serua eius verba & sermonem. Audi non ut scias tantum, sed serua in corde etiam, hoc est, diligas, viuendoque exprimas, ut in illorum habearis numero, de quibus loquitur Christus: *Si quis*

I sermo.

Origenes.

sermonem meum seruauerit, non uidebit mortem in aeternum. Origenes hunc locum exponens non de alijs qui cadant, & alijs qui resurgant, sed de eisdem uult esse dictum, quibus Christum in mundum uenisse dicit, ut primum feliciter cadant, feliciterq; deinde resurgant. Ad hunc igitur ille sensum exponit: Peccatum uiuit in homine, superbia, auaritia luxuriaq; uiuit. Sine Christo semper uiueret, & in mortem duceret. Scit igitur, aut potius stare sibi uideatur homo uiuens peccato, & male securus est. Felicius autem erit, si Christo credat, unde ruat in eo peccatum, hoc est, ut ruat in eo, vel auaritia, vel superbia, &c. quia ubi ruerit, poterit resurgere. Itaque ruat in te o Christiane superbus, surgat è diuerso humilis, cadat incontinens, resurgat castus, ruat auarus, resurgat liberalis & misericors. Hoc modo simul cuius in ruinam & resurrectionem uenit Christus. Omnes enim nos inuenit languidos, omnes infectos morbo. Verbo autem suo nos prostrauit omnes, qui uidebamur stare & incolumes esse, ut ibi quo putabamur erecti, nos inueniremus humo iacentes. Per eius igitur implorationem gratia resurgere conemur. Nihil igitur aliud dicere uult Origenes, quam eos ruere, in quibus ruit occiditurque peccatum. Resurgere uero eos, quibus destructo peccato religiose contingit uiuere. Proinde si luxuriosus efficitur castus, si auarus liberalis, si atrox fit mitis aut misericors, moritur in eo peccatum, resurgit uero iustitia.

Et in signum, cui contradicetur.

Persequo-
rea Christi
quinam sint.

Contradixerunt Arrius, Nestorius, Eutiches, aliaque prodigiosa haereticorum monstra. Contradicunt hodie Domino Iesu haeretici, quia uitam eius impugnant. Quomodo enim non impugnant, quando eius amatores, eius imitantes uestigia derident, obgannunt, persequuntur? Quis uestrum simplicitatem eius amplectens, eius imitans orationes, eius genuflexiones, eius uigilias, eius sobrietatem & temperantiam sequens, non mox audiet, quod operibus suis fidat, caeremonijs uelit suis mercari caelum, hypocrita fit, orationes faciat, quibus Deus non egeat, probraque huiusmodi alia? Verum de hoc alias.

Et tuam ipsius animam pertransibit gladius.

Beatissimae Mariae dolorem futurae compassionis praenunciat Simeon. Hac enim cum uehementissime amaret filium, quaecumque in corpore passus est filius, ipsa pertulit in anima. Siquidem multas habuit amandi rationes Maria praeter ceteris matribus, quae suos etiam diligunt filios. Erat enim ei Dominus Iesus Filius. Erat ei unigenitus, quia nullum alium praeter hunc habuit. Erat benignus & uirtuosus. Erat pulcherrimus. Erat ab eadem non absque graui labore educatus. Erat eius creator & Deus. Hac singula amoris exaggerabant magnitudinem. Qui amor ad Christum quo erat maior, eo etiam amantis matris dolor pro eodem fuit grauior.

Vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.

Ioan. 11.
Luc. 24.
Matth. 26.
Marc. 14.

Vt reuelentur. Hic Lyra, ut intelligendum est consequentiue non casualiter. Ex his enim quae Christus passus est, sequutum est, ut cogitationes honorum malorumque reuelarentur. Alij enim ad Christi mortem gaudebant, alij lacrymabantur, alij astabant, alij fugiebant. Iatro confitebatur Christum,
dum

dum Petrus negaret. Reuelabatur igitur quid in cordibus foret hominum Luc 23.
hac occasione.

Et erat Anna prophetissa filia Phauuel de tribu Aser. Hæc processerat in diebus multis, & vixerat annis septem cum viro suo à virginitate sua.

Ante virgo vixerat: viro septem annis deindè coniuncta fuit: reliquo tempore vidua, pijs operibus, ieiunijs & orationi vacabat. Diligenter omnia Euangelista disseruit, quæ ad eius pertinebant laudem, quo dignam illam ostenderet spiritu prophetiæ, quam erat inducturus ad conficendum Domino, & testimonium Christo præbituram. Quocirca videndum quot laude dignas de eadem proferat condiciones, vt merito introducat de Christo eius testimonium. Est enim vita eius omnibus mulieribus specu-

lum, vtpote quæ virginibus virgo, nuptis nupta, & viduis vidua sanctæ vitæ præbuerat exemplum. Prima huius sanctæ mulieris conditio, quod virginitatem suam vsque ad matrimonium conseruauit. Laudabilis planè & res pulcherrima virginitas, quæ vbi semel amissa fuerit, non potest recuperari. Neque enim, tamen si peccato venia impetretur à Deo, post lapsum potest virginitas restitui. Hæc virtus à Christo laudata, & à Paulo eiusdem præcone est vehementer commendata: propter sui tamen nobilitatem arduamq; continentie obseruantiam à Christo non est præcepta, sed suasa, vbi ait: *Sunt eunuchi qui se castrarunt propter regnum Dei.* Sint igitur eunuchi quibus castitatem obseruare placet, angelicamq; vitam ducere in terris, & in carne sine carne viuere, vt regni cælestis ciues fieri mereantur: sint quæ non in cælo tantum, sed in hac quoque vita, qui neque nubant, neque nubantur, sed sunt sicut Angeli Dei in cælis. O felices vos virgines, ô animas Deo sacratas, Deo dilectas, ô Christi sponsas & cælestis paradisi rosas. O vos, inquam, felices quibus datum est de tanto virginitatis, tamquæ pretioso gaudere monili. Felices, inquam, vos, qui de tam præclara gemma & adhuc intemerata exultatis castimonia, quam certè inter tot hostium insidias, non vos, sed Dominus amator & sponsus vester cælestis vobis seruaui. Itaque quotquot thesaurum hunc habetis, omni cura, omniq; vigilantia immarcessibilem custodite vel perpetuum, vel si aliter placet, ad coniugium vsque, vt cum timore Dei tunc virgo puella viro iungatur & virgini, seruat nihilominus dierum aliquot inducijs, quibus vterque coniugum coniungatur Deo, idq; exemplo iunioris Tobie, aliorumq; veterum sanctorum.

Et hæc vidua erat vsque ad annos octoginta quatuor.

Secunda eius conditio laudanda, quod post viri sui mortem, tamen tantum septem illum habuisset, nunquam alteri voluit copulari marito, sed manere innupta. Ostendens, quod erat cum viro, cum quo fuerat vna caro hac vita defuncto, simul mortua, puta quo ad carnalia coniugaliaque opera. Vndè absoluta à lege viri, noluit se mundo iterum illaqueare, sed Deo. Imitentur illam mulieres sanctæ, dum sunt cum maritis, si eos ad castitatem (ad quam sapius illos inuitare debent) non possunt inducere,

I 2 gemant

Anna vti speculum fuerit omnibus perfectior.

I.

Virginitatis natura quanta excellentia.

Math. 9.

1. Cor. 6.

Math. 19.

Hieron.

Math. 22.

Luc 20.

Tob 6.

II.

Coniugibus quando castè viuendum.

1. Cor. 6.

Viduitas quæ
se commenda-
bilis.
1. Tim. 5.

III.

gemant suam feruitutem, necessitatem tolerant, animo diligant exoptent-
quæ (si ita liceret) magis castitatem. Porro, à lege viri si contingat eas absol-
ui, si admiserit deuotio, vt Anna, se contineant. Contineant autem oratio-
nibus & ieiunijs vacantes, vt veræ viduæ sint. Nam quæ in delictijs viuere
vidua, viuens mortua est. Tertia est conditio, quod laudabiliter in statu vi-
duitatis visit. Multa est laude dignum post expertam illecebram carnis vi-
tijijs posse consuetis abstinere. Cum enim sint coniugio ventibus multa so-
lacia delectabiliaquæ, his viduam abstinere valde est laudabile.

Quæ non discedebat de templo, ieiunijs & obsecrationi-
bus feruens nocte ac die.

III.

2. Tim. 1.

Quarta conditio huius viduæ fuit, quod frequens fuit in templo. Idèd
dicitur quod nunquam discedebat à templo, hoc est, quantum potuit, sem-
per templo interfuit, orationi vacans. Neque enim quod Apostolus in qui-
busdam adolefcentioribus obiurgabat, per domos discurrebat ociosa &
verhosa loquens, quæ non expediret: sed tempus omne quod habuit, ora-
tioni & sanctæ compunctiõnis studijs dedicauit. Quia eius conditio,
quod ieiunijs quotidianis afflixit corpus suum passionibus, carnis subiiciens
spiritui, sobriamquæ Deo faciens animam. Deuotioni prorsus contrarium
est, eis multis extendere ventrem. Vbi enim sunt esca multa, ibi & potus
oportet vt abundet, ibi continentia periclitatur, arefcit compunctio, accedia
imperat, ocium amatur. Atque idèd penitentium sunt arma nobilissima o-
ratio & ieiunium. Nonne demoniorum quoddam esse genus dicit Chri-
stus, quod eijci non possit, nisi oratione & ieiunio? Nonne Paulus suum
corpus castigat, atque in feruitutem redigit, metuens necum alijs prædica-
uerit, non frenato per abstinentiam aut castigationem corpore, ipse repro-
bus efficiatur? Vides quam probè illuminata hæc sancta fuerit mulier, quæ
huiusmodi studia frequentauerit, quibus fieret spiritualis.

Hæreticorum
perueritas
quanta.

Hæc studia, qui hodiè Euangelicos se audent iactare, execrantur adèd, vt
etiam in alijs Deo deuotis eadem impugnent, quia volunt manere (vt sic dic-
cam) carnales. In carne enim est vita eorum tota, vt prorsus nihil, nisi qua-
tenus loquuntur verba Euangelij, habeant de spiritu. Ne autem sanctorum
vitæ ex diametro contrarij arguantur, despiciantur ve, sanctorum ieiunia
& opera bona carpunt, & quasi impij fuissent sancti, qui suis tribuissent ope-
ribus, quicquid sibi Deus foret largitus (quod nemo sanctorum fecit vnquã)
in sanctos blasphemant: ipsi verò hæretici propterea videantur pij, quod
tantum tribuunt Christi meritò, vt sine vilo opere bono etiam contempto-
res, ingrati & præuaricatores saluentur, in sanctos blasphemant. Potest
quidem Deus sine opere bono (quod & facit infantibus, quando de opere
bono proprie loquimur) saluare. At homo ratione vtens, & nolens operari
bonum, vbi Deus præcepto ab eo id exoptulat, quomodo, nisi peniteat, in
peccato posuit saluari? Mandata enim habemus Euangelica, quæ nobis data
sunt, non tantum vt sciamus ea, sed vt etiam eadem faciamus. Quæ vbi in-
termittimus, iam non solum sumus negligentes, sed etiam præceptorum di-
uinorum præuaricatores: qui regnum Dei durantibus his peccatis nostris,
intrare non possumus. Accipiant quæso informationem ab hac Euangeli-
ca vi-

ca vidua carnales illi Evangelici, discant eam imitari, audiantque vel intuitu Evangelium eius opera & studia bona commendare (propterea enim tam diligenter describuntur) atque prophetiae donum illis tribuere. Ideo enim bonis actibus & observationibus scripturae introducitur, ut ex prophetiae dono digna fuisset, & quae Christum praedicaret, crederetur. Sexta conditio Annae narratur, quod obsecrationibus in templo vacauerit. Iam dictum est supra, quod ieiunijs & orationibus aptam se fecerit, quae à Spiritu sancto imbueretur. Est enim laus, gratiarum actio, oratio quoque in multiplici etiam genere gratissimum Deo sacrificium.

Et haec ipsa hora superueniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel.

Septima hic eius conditio laudatur, quod donum habuerit prophetiae. Loquebatur enim omnibus expectantibus redemptionem Israel, hoc est, consolabatur & roborabat in spe & expectatione firmae eos, qui Herodis tyrannide grauati, expectabant liberationem Israel per Christum. Hanc itaque Christum adesse iam natum, qui redempturus esset Israel, praedicabat. Reuera enim per Christum liberati sumus ac redempti, licet non à temporali subiectione & seruitute, cuiusmodi Iudaeorum multi expectantes frustra credebant, sed à captiuitate peccati, & tyrannide diaboli.

Et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini, reuersi sunt in Galilaeam, in ciuitatem suam Nazareth. Puer autem crescebat & confortabatur plenus sapientia, & gratia Dei erat in eo.

Non modo tantum, sed ab initio quoque conceptionis suae sapientia fuit plenus puer Iesus, qui nihil idcirco potuit agere vanum aut inhonestum. Et gratia Dei (quae illi data est absque mensura) erat in illo. Dicitur est autem ab Evangelista proficere, non in astutia sermonis, non honoribus & diuitijs, sed virtute & gratia, quae magis quotidie in eo lucebant. Iuxta enim aetatem permittit semper sapientiae plus erumpere, quo sese & manifestaret mundo, & attemperaret aetati. Itaque non sapientia creuit, sed qua semper plenus erat sapientia, hanc foras magis ac magis paulatim exhibuit puer Iesus, in secula benedictus, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quam multipliciter Christus nobis sit signum, cui contra dicitur.

Hic positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel, & in signum cui contra dicitur. Lucae II. Simoni sancto & seni legimus reuelatum & promissum (haud dubium pro magno eius desiderio videndi Christum) non visurum illum mortem, nisi videret Christum Domini. Annosus itaque quem diu expectauerat, ubi tandem illum adesse sentiret, in spiritu venit ad templum. Venit quidem corpore, sed in spiritu venisse dicitur, eo quod decepto aut impellente, quo Christum esse in templo cognouit. Spiritu venit, quia spiritali cogitatione, qua praeter Christum tunc nihil